

Bruxelles, 18. studenoga 2020.
(OR. en)

12848/20

COHOM 85
COPS 396
CFSP/PESC 987
RELEX 884
CONUN 206
COSCE 12
DEVGEN 168
FREMP 119
JAI 976

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024. – Zaključci Vijeća – Akcijski plan EU-a

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o Akcijskom planu EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024., kao i sam Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024., kako je Vijeće o njima postiglo dogovor 17. studenoga 2020. pisanim postupkom, na temelju članka 12. stavka 1. prvog podstavka Poslovnika Vijeća.

Zaključci Vijeća

o Akcijskom planu EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024.

1. Ljudska prava i demokracija danas se ugrožavaju i dovode u pitanje. Vijeće u tom kontekstu donosi Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024., kako je naveden u Prilogu. Vijeće pozdravlja zajedničku komunikaciju naslovljenu „Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024.” i prima na znanje Zajednički prijedlog preporuke Vijeća Europskom vijeću za donošenje odluke o utvrđivanju strateških ciljeva Unije koje treba ostvariti u okviru Akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024., koji su 25. ožujka 2020. predstavili Visoki predstavnik Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i Europska komisija.
2. Vijeće Akcijskim planom ponovno potvrđuje snažnu predanost Europske unije daljnjem promicanju univerzalnih vrijednosti za sve. Svi aspekti unutarnjih i vanjskih politika Europske unije i dalje će se zasnivati na poštovanju ljudskog dostojanstva, slobodi, demokraciji, ravnopravnosti, vladavini prava i poštovanju ljudskih prava.
3. Kad je riječ o ljudskim pravima i demokraciji, globalna je situacija raznolika. Iako je zabilježen određeni napredak, treba zaustaviti otpor prema univerzalnosti i nedjeljivosti ljudskih prava, smanjivanje prostora za građansko djelovanje te nazadovanje demokracije. Javlja se nove prilike i rizici, osobito u vezi s tehnološkim razvojem i globalnim izazovima u području okoliša.

4. Ostvarivanje ljudskih prava i poštovanje demokratskih vrijednosti posebno se dovode u pitanje u kriznim situacijama. Aktualna pandemija bolesti COVID-19 i njezine socioekonomske posljedice sve više negativno utječu na sva ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava, produbljuju postojeće nejednakosti i sve više opterećuju osobe u ranjivom položaju. Ulaganje u ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava ključno je za postizanje pravednijih, zelenijih, otpornijih i uključivijih društava. Vijeće ističe da će ljudska prava, demokracija i vladavina prava te rodno osjetljiv pristup i dalje biti okosnica EU-ova odgovora na pandemiju bolesti COVID-19 i oporavka od nje. EU se obvezuje da će osigurati da se našim odgovorom poštuju dostojanstvo i ljudska prava svih, bez ikakve diskriminacije. Nitko ne bi smio biti zapostavljen i nijedno ljudsko pravo ne bi smjelo biti zanemareno.
5. U novom Akcijskom planu EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024. utvrđuju se ambicije i prioriteti EU-a za konkretno djelovanje u području vanjskih odnosa za sljedećih pet godina.
6. EU i njegove države članice upotrijebit će sve svoje instrumente, u svim područjima vanjskog djelovanja, kako bi usmjerili i dodatno ojačali vodeći položaj EU-a u vezi sa sljedećim općim prioritetima: zaštitom i osnaživanjem pojedinaca, izgradnjom otpornih, uključivih i demokratskih društava, promicanjem globalnog sustava za ljudska prava i demokraciju, iskorištavanjem prilika i odgovaranjem na izazove koji proizlaze iz novih tehnologija te ostvarivanjem rezultata zajedničkim radom. EU i njegove države članice promicat će potpuno ostvarivanje ljudskih prava žena i djevojčica, rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica kao prioritet u svim područjima djelovanja. Neovisno civilno društvo, poticajan prostor za građansko djelovanje te podupiranje i zaštita boraca za ljudska prava ključni su elementi za ostvarivanje tih prioriteta.

7. Za učinkovitu provedbu Akcijskog plana potrebno je koordinirano djelovanje svih aktera i dionika. Vijeće u tom kontekstu pozdravlja vodeću ulogu koju Visoki predstavnik za vanjske poslove i sigurnosnu politiku ima u promicanju dosljedne i usklađene provedbe politika EU-a o ljudskim pravima i demokraciji. Vijeće prepoznaje ključan rad posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava i pozdravlja njegovu središnju ulogu u usmjeravanju provedbe Akcijskog plana za razdoblje 2020. – 2024.
 8. Delegacije i uredi EU-a te veleposlanstva država članica bit će predvodnici u ostvarivanju ciljeva Akcijskog plana. EU će blisko surađivati s drugim zemljama te međunarodnim i regionalnim organizacijama. Organizacije civilnog društva bit će važni partneri s kojima će se provoditi savjetovanja tijekom provedbe Akcijskog plana. Vijeće će se pobrinuti za učinkovito daljnje postupanje i redovito pratiti napredak. Vijeće poziva sve partnere da zajedničkim snagama doprinesu uspjehu Akcijskog plana i promiču ljudska prava i demokraciju diljem svijeta.
-

**AKCIJSKI PLAN EU-A ZA LJUDSKA PRAVA I DEMOKRACIJU ZA RAZDOBLJE
2020. – 2024.**

U Akcijskom planu EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024. određuju se razina ambicija te prioritete EU-a i njegovih država članica u tom području odnosa sa svim trećim zemljama. Ljudska prava i demokracija promicat će se sustavno i dosljedno u svim područjima vanjskog djelovanja EU-a (npr. trgovina, okoliš, razvoj, borba protiv terorizma). I dalje je vrlo važno osiguravati usklađenost unutarnjih i vanjskih politika EU-a. Izbijanje pandemije bolesti COVID-19 ukazalo je na važnost multilateralizma, globalne suradnje i solidarnosti. Poštovanje ljudskih prava, demokracije i vladavine prava te rodno osjetljiv pristup moraju ostati u središtu odgovora na pandemiju i podupiranja globalnog oporavka. Akcijskim planom doprinijet će se provedbi Programa održivog razvoja do 2030. i ciljeva održivog razvoja.

Učinkovita provedba akcijskog plana zahtijeva **usklađeno djelovanje** EU-a i država članica, no pritom se moraju poštovati pojedine institucijske uloge i nadležnosti Visokog predstavnika / potpredsjednika, kojem pomaže Europska služba za vanjsko djelovanje, Europske komisije, Vijeća i država članica. Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava i dalje će ostati ključni politički akter te će imati glavnu ulogu u provedbi akcijskog plana kako bi se ostvario održiv napredak. Europski parlament ima posebnu ulogu i važnost u promicanju ljudskih prava i demokracije.

U akcijskom planu određuju se opći prioriteti i ciljevi koji će se uključiti i provoditi u sljedećih pet godina na svim razinama: nacionalnoj, regionalnoj i multilateralnoj. U operativnom smislu, u partnerskim će se zemljama na terenu raditi na **pet područja djelovanja**. Primjenjivat će se rodno osviještena politika kako bi se osiguralo da sve mjere iz ovog akcijskog plana budu rodno osjetljive.

Više od 140 **delegacija i ureda EU-a** diljem svijeta i **veleposlanstva država članica** imat će glavnu ulogu u provedbi prioriteta i ciljeva, njihovoj prilagodbi lokalnim okolnostima i izvješćivanju o rezultatima. U okviru akcijskog plana delegacije EU-a surađivat će s državama članicama kako bi se za petogodišnje razdoblje definirali konkretni prioriteti u zemljama u kojima se nalaze, a za taj će se rad osigurati **znatni financijski i politički resursi**. Programi i projekti na nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini te misije i operacije zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) također će dati svoj doprinos.

Za postizanje ciljeva trebat će se sustavno i koordinirano iskoristiti **svi instrumenti** koje EU ima na raspolaganju, među ostalim:

- **politički dijalog, dijalog o ljudskim pravima i dijalog o sektorskim politikama** s trećim zemljama i regionalnim organizacijama,
- **strategije** o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje,
- **zaključci** Vijeća,
- misije za dijalog i promatračke misije za primjenu EU-ova **Općeg sustava povlastica (OSP)**,
- tematski i geografski programi u okviru **višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027.**, posebno novi Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (posebni aranžmani za projekte i programe ovisit će o kontekstu),
- mjere u okviru **multilateralnih i regionalnih foruma za ljudska prava**: tematske i geografske rezolucije pod vodstvom EU-a koje se odnose na razna pitanja ljudskih prava, potpora drugim relevantnim rezolucijama, izjave i intervencije EU-a, sudjelovanje u interaktivnim dijalozima, javne rasprave i informativni sastanci, događanja kojima se podupiru ljudska prava i demokracija,

- **zalaganje** za ljudska prava i demokraciju: **javna diplomacija i strateške komunikacijske** aktivnosti, informativne kampanje, javne izjave i demarševi u kojima se osuđuju kršenja i povrede ljudskih prava te se hvale koraci poduzeti za promicanje i zaštitu ljudskih prava i demokracije,
- **zagovaranje** ratifikacije i provedbe ključnih međunarodnih ugovora o ljudskim pravima, uključujući temeljne konvencije o radničkim pravima, glavne instrumente međunarodnog humanitarnog prava kao i relevantne regionalne instrumente u području ljudskih prava,
- praćenje **sudjenja** borcima za ljudska prava i izravna potpora borcima za ljudska prava,
- 13 **smjernica EU-a za ljudska prava**¹, odnosno instrumenata i alata koje delegacije EU-a i veleposlanstva država članica imaju na raspolaganju za unapređenje EU-ovih politika u području ljudskih prava,
- **izborne misije** i njihovo praćenje,
- redovit **dijalog** s civilnim društvom, borcima za ljudska prava, nacionalnim institucijama za ljudska prava, poslovnim sektorom i drugim relevantnim dionicima,
- suradnja s **multilateralnim institucijama za ljudska prava i tijelima Ujedinjenih naroda za praćenje provedbe ugovora o ljudskim pravima te tijelima UN-a za posebne postupke**,
- mjere **ograničavanja**,
- ciljano **osposobljavanje** osoblja EU-a u delegacijama.

¹ https://eeas.europa.eu/generic-warning-system-taxonomy/404_en/8441/Human%20Rights%20Guidelines.

1. ZAŠTITA I OSNAŽIVANJE POJEDINACA

Zaštita i osnaživanje pojedinaca podrazumijeva da svi imaju puna građanska, politička, ekonomska, socijalna i kulturna prava. Osnaživanje svih ljudi („nitko ne smije biti zapostavljen”) znači da im se omogućuje da potpuno ostvare svoj potencijal kao ravnopravni i aktivni članovi društva. Poštovanje ljudskog dostojanstva, sloboda, demokracija, jednakost, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava temelji su društvene kohezije, solidarnosti i povjerenja između države i građana te među samim građanima. EU i njegove države članice promicat će potpuno ostvarivanje ljudskih prava žena i djevojčica, rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica kao prioritet u svim područjima djelovanja.

1.1. Zaštita ljudi, uklanjanje nejednakosti, diskriminacije i isključenosti

- a. Raditi na ukidanju smrtno kazne diljem svijeta. U zemljama u kojima smrtna kazna i dalje postoji inzistirati na poštovanju minimalnih standarda i raditi na moratoriju na pogubljenja kao prvom koraku prema njezinu ukidanju.
- b. Težiti iskorjenjivanju mučenja i okrutnog, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja na globalnoj razini sprečavanjem, zabranom, odgovornošću i pravnom zaštitom za žrtve, među ostalim promicanjem Saveza za suzbijanje trgovine proizvodima koji služe za mučenje. Podupirati neovisan nadzor zatvora i drugih mjesta u kojima su osobe lišene slobode.

- c. Podupirati i štititi borce za ljudska prava i njihove pravne zastupnike te uzeti u obzir utjecaj njihova rada na njihove obitelji. Preko EU-ovih mehanizama osigurati pomoć za zaštitu boraca za ljudska prava. Uzeti u obzir posebnu opasnost kojoj se izlažu pojedini borci za ljudska prava, uključujući borkinje za ljudska prava i borce za ljudska prava u području okoliša. Raditi na prepoznavanju važne uloge koju borci za ljudska prava imaju na svim razinama, među ostalim i javnim izražavanjem potpore njihovu radu. Osigurati vidljivost, podupirati aktivnosti i ukazivati na pojedinačne slučajeve koji se među ostalim odnose na zemljišna prava, radnička prava, prirodne resurse, ekološka pitanja, slobodu mirnog okupljanja i udruživanja, prava autohtonih naroda, kao što je utvrđeno u Deklaraciji UN-a o pravima autohtonih naroda, klimatske promjene i povrede prava koje su počinile korporacije.
- d. Povećati napore kako bi se osigurala zaštita civila u oružanim sukobima, uključujući civilnu i humanitarnu infrastrukturu, te raditi na provedbi i daljnjem širenju međunarodnog humanitarnog prava, među ostalim suradnjom s regionalnim i nacionalnim akterima.
- e. Pojačati borbu protiv svih oblika diskriminacije na bilo kojoj osnovi, s posebnim naglaskom na višestrukim i intersekcijskim oblicima diskriminacije, uključujući one na osnovi spola, rase, boje kože, etničke ili socijalne pripadnosti, genetskih osobina, jezika, vjeroispovijesti ili uvjerenja, političkih ili drugih mišljenja, imovine, rođenja, invaliditeta, dobi, seksualne orijentacije i rodnog identiteta.
- f. Pozvati sve države na poštovanje, zaštitu i ostvarivanje ljudskih prava pripadnika manjina, uključujući nacionalne, etničke, vjerske i jezične manjine u skladu s primjenjivim međunarodnim normama i standardima.
- g. Promicati razmjenu najboljih praksi i stečenih iskustava s partnerskim zemljama o strategijama i politikama za borbu protiv rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i srodnih oblika nesnošljivosti.
- h. Pojačati mjere za sprečavanje i suzbijanje svih oblika diskriminacije, nesnošljivosti, nasilja i progona ljudi na temelju njihova ostvarivanja slobode mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti ili uvjerenja.

- i. Povećati napore kako bi se postigla rodna ravnopravnost i osigurati potpuno priznavanje te ravnopravno i punopravno ostvarivanje svih ljudskih prava za sve žene i djevojčice te njihovo osnaživanje bez diskriminacije bilo kojeg oblika, uključujući višestruke i interseksijske oblike diskriminacije i uz primjenu rodno osjetljivog pristupa, čime se doprinosi provedbi svih akcijskih planova EU-a za rodnu ravnopravnost koje je Vijeće potvrdilo.
- j. Zauzimati se za uklanjanje, sprečavanje i zaštitu od svih oblika seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja, uključujući društvene norme i štetne prakse kao što su genitalno sakaćenje žena, čedomorstvo ženske djece te dječji, rani i prisilni brak, kao i diskriminacije. Udružiti se s ključnim međunarodnim akterima poput Vijeća Europe kako bi se osiguralo univerzalno poštovanje obveza sprečavanja i suzbijanja nasilja nad ženama i djevojčicama koje proizlaze iz međunarodnih instrumenata. Istanbulsom konvencijom Vijeća Europe, koju je ratificirala 21 država članica EU-a, utvrđen je niz standarda za sprečavanje nasilja, zaštitu žrtava i osiguravanje odgovornosti počinitelja, što vodi prema životu bez nasilja za sve žene i djevojčice. Voditi akcijsku koaliciju na temu rodno uvjetovanog nasilja na Forumu za generacijsku ravnopravnost.
- k. Raditi na promicanju, zaštiti i ostvarivanju svih ljudskih prava, potpunoj i učinkovitoj provedbi Pekinške platforme za djelovanje, programa djelovanja Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju² i ishoda njihovih revizijskih konferencija te se u tom kontekstu nastaviti zalagati za spolno i reproduktivno zdravlje i prava³. Nastaviti potvrđivati predanost promicanju, zaštiti i ostvarivanju prava svakog pojedinca na potpunu kontrolu nad pitanjima povezanim s vlastitom spolnošću te spolnim i reproduktivnim zdravljem i prava da o njima odlučuje slobodno i odgovorno, bez diskriminacije, prisile i nasilja. Dodatno naglasiti potrebu za univerzalnim pristupom kvalitetnim, cjenovno pristupačnim i sveobuhvatnim informacijama o spolnom i reproduktivnom zdravlju i obrazovanju o njemu, što uključuje sveobuhvatan spolni odgoj, te uslugama zdravstvene skrbi.

² https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.177_20.pdf.

³ https://www.consilium.europa.eu/media/24004/european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf.

- l. Pojačati mjere za sprečavanje, osudu i suzbijanje svih oblika diskriminacije i uznemiravanja lezbijki, homoseksualaca, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI), uključujući nasilje, govor mržnje i zločine iz mržnje usmjerene protiv LGBTI osoba. Aktivno osuđivati diskriminatorne zakone, politike i prakse, uključujući kriminalizaciju istospolnih odnosa suglasnih osoba, te se boriti protiv njih.
- m. Nastaviti se zauzimati za poštovanje, zaštitu i ostvarivanje prava djeteta. Promicati i provoditi mjere za sprečavanje, suzbijanje i reagiranje na sve oblike nasilja nad djecom. Pomagati partnerskim zemljama u izgradnji i jačanju sustava za zaštitu djece. Podupirati razvoj kvalitetne alternativne skrbi i prelazak s institucijske skrbi na skrb u obitelji i zajednici za djecu bez roditeljske skrbi.
- n. Zauzimati se za ostvarivanje svih ljudskih prava starijih osoba u svakom trenutku i osiguravanje odgovarajućih i održivih rješenja za njihove potrebe.
- o. Zagovarati pristup temeljen na ljudskim pravima koji je fokusiran na osobe koje se nalaze u ranjivom položaju, uključujući migrante, izbjeglice, tražitelje azila, interno raseljene osobe i osobe bez državljanstva u skladu s međunarodnim obvezama u pogledu ljudskih prava na temelju međunarodnog prava i standardâ, a s pomoću postojećih politika i zakonodavnih okvira. Jačati kapacitet država, civilnog društva i partnera UN-a za provedbu tog pristupa i podupirati mjere za poboljšanje integracije, socijalne kohezije i pristupa kvalitetnim uslugama uz potpuno poštovanje nadležnosti EU-a i nacionalnih nadležnosti.
- p. Podupirati mjere za otklanjanje znatnog rizika i ozbiljnih posljedica klimatskih promjena, uništavanja okoliša i gubitka biološke raznolikosti na ostvarivanje ljudskih prava kao što su pravo na život, zdravlje, zdravstveno ispravnu vodu za piće i sanitarne uvjete, hranu, primjeren smještaj i životni standard, među ostalim osoba koje su raseljene zbog klimatskih promjena.

1.2. Osnaživanje ljudi

- a. Stvarati uvjete za osnaživanje žena i djevojčica te za osiguravanje njihova punopravnog, učinkovitog i smislenog sudjelovanja te njihove ravnopravne zastupljenosti u svim područjima života, među ostalim uklanjanjem rodni stereotipa i rješavanjem strukturnih nejednakosti kao što je rodna neravnopravnost u digitalnom sektoru. Sve mjere ovog akcijskog plana, među ostalim i one čiji je cilj poboljšanje integracije, socijalne kohezije i pristupa kvalitetnim uslugama, rodno su osjetljive.
- b. Podupirati državna tijela u omogućivanju pravnog identiteta za sve, posebice univerzalnog upisa u matične knjige rođenih.
- c. Promicati, podupirati i osigurati smisleno uključivanje i aktivno sudjelovanje djece i mladih u odlukama koje se odnose na njih na svim razinama, među ostalim u donošenju i provedbi odluka na razini EU-a.
- d. Zauzimati se da treće zemlje ratificiraju i provedu UN-ovu Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom. Pomagati u sprečavanju i uklanjanju prepreka koje proizlaze iz stajališta njihove okoline te prepreka koje postoje u institucijama i okruženju. Osigurati pristup infrastrukturi, prijevozu te informacijskim i komunikacijskim tehnologijama (IKT) i omogućiti uključive usluge poput kvalitetnog obrazovanja, uključujući učenje na daljinu, zdravstva, pravosuđa i zapošljavanja.
- e. Podupirati autohtone narode promicanjem njihova sudjelovanja u relevantnim postupcima u području ljudskih prava i razvoja te zalaganjem za načelo slobodnog, prethodnog i promišljenog pristanka u svim odlukama koje na njih utječu.

1.3. Promicanje temeljnih sloboda te jačanje građanskog i političkog prostora za djelovanje

- a. Poticati priznavanje i podupiranje ključne uloge koju civilno društvo ima u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja i promicanju ljudskih prava.
- b. Promicati sigurno i poticajno okruženje za članove civilnog društva kao samostalne aktere, uključujući dugoročnu stratešku i fleksibilnu potporu izgradnji kapaciteta i smisleno sudjelovanje civilnog društva na nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini. Osuđivati zakonodavstvo kojim se neopravdano ograničava rad boraca za ljudska prava, novinara, medijskih djelatnika i civilnog društva te protiv istog poduzimati odgovarajuće mjere, uključujući proizvoljne postupke ili ograničenja, posebice u pogledu inozemnog financiranja.
- c. Razviti alate za otkrivanje ranih znakova smanjivanja prostora za građansko djelovanje i nazadovanja demokracije te za odgovor na njih, među ostalim upotrebom digitalnih tehnologija, protuterorističkih mjera i nerazmjernih mjera donesenih u izvanrednim uvjetima. Temeljiti daljnji rad na najboljoj praksi i podupirati napore za sprečavanje i borbu protiv smanjivanja prostora za građansko djelovanje i nazadovanja demokracije te razviti alate za praćenje i predviđanje izazova ili mogućnosti za građanski i demokratski prostor.
- d. Štititi i promicati slobodu izražavanja, slobodu i pluralizam medija na internetu i izvan njega te pristup informacijama. Poduzimati mjere za suzbijanje dezinformiranja podizanjem svijesti javnosti i poticanjem javne rasprave o mjerama za suzbijanje dezinformiranja.
- e. Doprinositi sigurnosti i zaštititi novinara i medijskih djelatnika, među ostalim stvaranjem poticajnog okružja za slobodu izražavanja i osudom napada i drugih oblika uznemiravanja i zastrašivanja na internetu i izvan njega, te rješavati konkretne prijetnje s kojima se suočavaju novinarke. Osigurati da žrtve uznemiravanja, zastrašivanja ili prijetnji dobiju pomoć preko EU-ovih mehanizama za zaštitu boraca za ljudska prava. Podupirati medijske inicijative i apelirati na državna tijela da spriječe i osude takvo nasilje te poduzmu učinkovite mjere za okončanje prakse nekažnjavanja.

- f. Sprečavati i suzbijati kršenja slobode mirnog okupljanja i udruživanja, među ostalim i kad to utječe na organizacije civilnog društva te radnike i poslodavce.
- g. Poticati uključiv dijalog i mirno rješavanje političkih kriza i masovnih prosvjeda u skladu sa standardima ljudskih prava. Izgraditi kapacitete civilnog društva i političkih aktera kako bi mogli reagirati na nezadovoljstvo izraženo u spontanim građanskim pokretima u skladu sa standardima za ljudska prava. Osuđivati zastrašivanje, prijetnje i nasilje nad mirnim prosvjednicima.
- h. Promicati i podupirati pravo svih pojedinaca na imanje vjeroispovijesti i uvjerenja ili pravo na nevjerovanje. Štititi prava pojedinaca na izražavanje, promjenu ili napuštanje vjeroispovijesti ili uvjerenja bez straha od nasilja, progona ili diskriminacije. Osuđivati nerazmjerna ograničenja slobode mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti te poduzimati odgovarajuće mjere protiv istih.
- i. Podupirati međuvjerski dijalog i povezati se s religijskim i vjerskim akterima te procijeniti na koji se način oni mogu uključiti u zaštitu i promicanje ljudskih prava, ostvarivanje ciljeva održivog razvoja, uspostavu mira, sprečavanje sukoba, pomirenje i medijaciju te pronaći sinergije s postojećim inicijativama UN-a.
- j. Podupirati mjere za zaštitu akademske slobode, autonomije obrazovnih ustanova te njihovih kapaciteta da omoguće učenje na internetu i na daljinu. Promicati provedbu obrazovanja o ljudskim pravima na temelju Svjetskog programa obrazovanja za ljudska prava.

1.4. Jačanje ekonomskih, socijalnih, kulturnih i radničkih prava

- a. Jačati povezanost ljudskih prava s okolišem, uključujući klimatske promjene, u vanjskom djelovanju EU-a. Podupirati informativne aktivnosti o utjecaju i posljedicama klimatskih promjena i uništavanja okoliša na ljudska prava.
- b. Učinkovito integrirati ekonomska, socijalna, kulturna i radnička prava u EU-ove dijaloge o ljudskim pravima s partnerskim zemljama te osigurati sinergije s drugim savjetovanjima i promatračkim misijama u okviru sustava OSP+ / „sve osim oružja” EBA.
- c. Promicati politiku nulte tolerancije u pogledu dječjeg rada i iskorjenjivanje prisilnog rada. Podupirati partnerstva na svim razinama, radnička prava u trgovinskim odnosima EU-a, promicanje dužne pažnje u globalnim lancima opskrbe i rad na promicanju ratifikacije Protokola Međunarodne organizacije rada o prisilnom radu.
- d. Podupirati ulogu javnih tijela u prihvaćanju ekoloških propisa čiji je cilj siguran, čist, zdrav i održiv okoliš te osiguravanju usklađenosti s njima, među ostalim promicanjem dobrog upravljanja prirodnim resursima na razini zajednice, vladavine prava, pristupa informacijama, javnog i uključivog sudjelovanja u odlučivanju i pristupa pravosuđu u pitanjima okoliša i klime.
- e. Pomagati državnim tijelima u izradi i provedbi zakona, propisa, politika i programa o vodi, hrani, zemljištu, prirodnim resursima, stanovanju i vlasništvu kojima se poštuju ljudska prava.
- f. Podupirati univerzalni pristup vodi za piće koja je zdravstveno ispravna, dostatna i financijski pristupačna te sanitarnim uvjetima i higijeni, kao i naglašavati dimenziju ljudskih prava u tim područjima.
- g. Smanjiti nejednakosti borbom protiv siromaštva i socijalne isključenosti te promicanjem nediskriminirajućeg pristupa socijalnim uslugama, uključujući kvalitetnu i cjenovno pristupačnu zdravstvenu skrb te uključivo, ravnopravno i kvalitetno obrazovanje, među ostalim i učenje na daljinu. Izgraditi kapacitet stručnih djelatnika kako bi mogli odgovoriti na posebne potrebe za skrbi svih osoba u ranjivom položaju bez iznimaka bilo koje vrste.

- h. Poticati promicanje zdravlja, jednaki pristup preventivnim zdravstvenim uslugama i pravo svih osoba na uživanje najviših mogućih standarda zdravlja, posebice u vremenima krize i s posebnim naglaskom na osobe koje su diskriminirane i marginalizirane.
- i. Promicati dostojanstven rad i budućnost rada koja je usmjerena na ljude s pomoću ažuriranog pristupa EU-a kojim se osigurava poštovanje temeljnih načela i prava na radnome mjestu, pravo na sigurne i zdrave radne uvjete za sve te svijet rada u kojem nema nasilja i uznemiravanja. Promicati socijalni dijalog i ratifikaciju te učinkovitu provedbu relevantnih konvencija i protokola Međunarodne organizacije rada. Jačati odgovorno upravljanje u globalnim lancima opskrbe i pristup socijalnoj zaštiti.
- j. Poboljšati radne uvjete radnika migranata, među ostalim iskorjenjivanjem svih oblika prisilnog rada i iskorištavanja. Podupirati radnike migrante u trećim zemljama, posebice žene i njihove zajednice, u obrani svojih prava, prijavi kršenja, traženju pravde i organizaciji zastupanja svojih interesa.
- k. Promicati poštovanje kulturnih prava omogućavanjem izražavanja raznolikosti i kulturnog identiteta te promicanjem očuvanja kulturne baštine.

1.5. Podupiranje vladavine prava i poštenog pravosuđa

- a. Unaprijediti vladavinu prava, podupirati i jačati neovisno i nepristrano pravosuđe, suprotstaviti se vanjskom pritisku na suce i nacionalne pravosudne sustave te promicati pravo na pošteno suđenje kako bi se osiguralo poštovanje ljudskih prava u pravosuđu.
- b. Promicati pravosuđe koje je temeljeno na pravima i rodno osjetljivo, pristup pravosuđu i pravnoj pomoći, među ostalim s pomoću besplatne pravne pomoći i digitalnih inovacija, s naglaskom na ljude koji se nalaze u najranjivijem položaju.

- c. Podupirati uspostavu ili jačanje mehanizama za alternativno rješavanje sporova koji su u skladu s ljudskim pravima kao načina za poticanje restorativne pravde i smanjenje pravnih, praktičnih i drugih prepreka pravdi za žrtve kršenja ljudskih prava.
- d. Podupirati razvoj pravosudnih sustava prilagođenih djeci za svu djecu u kontaktu sa zakonom i lišenu slobode.
- e. Podupirati napredak, u skladu s međunarodnim standardima, uvjeta pritvora i postupanja s osobama lišenima slobode.

1.6. Uklanjanje nedostataka u pogledu odgovornosti, borba protiv nekažnjavanja i podupiranje tranzicijskog pravosuđa

- a. Uspostaviti novi horizontalni globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava radi suzbijanja ozbiljnih kršenja i povreda ljudskih prava diljem svijeta.
- b. Razviti sveobuhvatne pristupe EU-a za osiguravanje odgovornosti, posebice kad je riječ o najozbiljnijim kaznenim djelima te kršenjima i povredama ljudskih prava, te za potporu žrtvama u traženju pravnog lijeka povezivanjem nacionalnog i međunarodnog rada na temelju politika EU-a, npr. o Međunarodnom kaznenom sudu, djeci i oružanim sukobima, ženama, miru i sigurnosti, preživjelim žrtvama seksualnog i rodno utemeljenog nasilja povezanog sa sukobima, tranzicijskom pravosuđu te borbi protiv mučenja i drugih oblika zlostavljanja.
- c. Promicati nacionalnu provedbu Rimskog statuta i njegova načela komplementarnosti, posebice jačanjem nacionalnih sustava kaznenog pravosuđa.
- d. Surađivati s međunarodnim i hibridnim kaznenim sudovima te s mehanizmima UN-a ovlaštenima za pružanje potpore prikupljanju, konsolidaciji, čuvanju i analizi slučajeva kršenja međunarodnog humanitarnog prava i prava o ljudskim pravima.
- e. Podupirati inicijative unutar zemalja za borbu protiv nekažnjavanja kršenja i povreda ljudskih prava te postupke tranzicijskog pravosuđa, među ostalim jačanjem veza s UN-om.

- f. Aktivno promicati mjere za sprečavanje prisilnih nestanaka i izvansudskih pogubljenja.
- g. Promicati stalan politički rad i operacionalizaciju odgovornosti pružanja zaštite olakšavanjem dijaloga i angažmana u kontekstu UN-a i primjenom tog koncepta kao analitičkog alata za situacije u pojedinim zemljama. Dati prednost ranom djelovanju EU-a kako bi se spriječili masovni zločini.
- h. Promicati mjere za sprečavanje i potpuno iskorjenjivanje trgovanja ljudima, među ostalim borbom protiv nekažnjavanja svih uključenih počinitelja. Promicati mjere za pomoć i zaštitu u odnosu na sve žrtve, posebno žene i djecu, u skladu s njihovim potrebama, među ostalim pružanjem psihološke i psihosocijalne potpore te pristupom koji je rodno osjetljiv i prilagođen djeci.

2. IZGRADNJA OTPORNIH, UKLJUČIVIH I DEMOKRATSKIH DRUŠTAVA

Poštovanje ljudskih prava ključan je element otpornih, uključivih i demokratskih društava. Takva društva temelje se na transparentnim i odgovornim institucijama, izabranim parlamentima i angažiranim građanima te omogućuju sigurno i poticajno okruženje u kojem civilno društvo i neovisni mediji mogu izraziti zabrinutosti, utjecati na politike, pratiti donositelje odluka i pozvati ih na odgovornost. Ljudska prava i demokracija međuoavisni su i međusobno se učvršćuju.

2.1. Jačanje demokratskih, odgovornih i transparentnih institucija

- a. Podupirati diobu vlasti, neovisnost i nepristranost pravosuđa, učinkovitost, kvalitetu i odgovornost pravosudnog sustava i ustavnih jamstava u partnerskim zemljama.

- b. Podupirati parlamentarne institucije da povećaju svoj kapacitet obavljanja nadzornih, zakonodavnih, predstavničkih i proračunskih funkcija, među ostalim razmjenama među stručnjacima kako bi se osiguralo pridržavanje poštenih demokratskih postupaka i, prema potrebi, njihovo poboljšanje u razdoblju između izbora.
- c. Poboljšati integritet izbornih postupaka i uključivo sudjelovanje u njima podupiranjem neovisnih domaćih promatrača izbora i njihovih regionalnih i međunarodnih mreža, jačanjem kapaciteta tijela za upravljanje izborima i javnih uprava te promicanjem uključivih zakonodavnih okvira i njihove učinkovite primjene.
- d. Osigurati sustavno praćenje na temelju preporuka misija EU-a i Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS) za promatranje izbora s pomoću političkih alata i alata za suradnju. Poticati zajednički pristup za praćenje u međunarodnoj promatračkoj zajednici, posebice s Afričkom unijom, Organizacijom američkih država i UN-om.
- e. Jačati ulogu EU-ovog promatranja izbora u okviru šire potpore EU-a ljudskim pravima i demokraciji kako bi se ojačali drugi ključni ciljevi vanjske politike EU-a.
- f. Razraditi metode promatranja izbora za praćenje i procjenu upotrebe društvenih mreža i ostalih digitalnih tehnologija tijekom izbornih kampanja na temelju međunarodnih standarda kako bi se pripremom preduhitriло pokušaje narušavanja izbora.
- g. Podupirati razvoj političkih okvira u kojima se na internetu primjenjuju pravila za izbore i demokratske procese koja vrijede izvan njega te pomagati u izgradnji kapaciteta za njihovu primjenu. Nadovezati se na rad EU-a u tom kontekstu, uključujući akcijski plan za borbu protiv dezinformiranja⁴, izborni paket Komisije⁵, Kodeks dobre prakse u suzbijanju dezinformacija⁶ te budući akcijski plan za europsku demokraciju i akt o digitalnim uslugama.

⁴ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/action_plan_against_disinformation.pdf.

⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights_en#electionsnetwork.

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>.

- h. Jačati mjere za potporu demokratskim institucijama na lokalnoj razini, uključujući podupiranjem decentralizacije i transparentnog, uključivog, participativnog i odgovornog upravljanja na lokalnoj razini.
- i. Omogućiti sveobuhvatnu pomoć za sprečavanje i suzbijanje korupcije podupiranjem reforme javne uprave, učinkovitih strategija i pravnih okvira za borbu protiv korupcije, uključujući zaštitu zviždača i svjedoka, specijaliziranih tijela, parlamenata, neovisnih medija i civilnog društva te razvojem smjernica za borbu protiv korupcije. Podupirati ratifikaciju i provedbu Konvencije UN-a protiv korupcije.
- j. Podupirati organizacije civilnog društva u praćenju upotrebe domaćih resursa i doprinošenju njezinoj učinkovitosti, pravednosti, transparentnosti i odgovornosti te u osiguravanju toga da se poreznom politikom i njezinom provedbom suzbijaju nejednakost i nezakoniti financijski tokovi, a potiče uključivost.
- k. Podupirati inicijative e-uprave da javni sektor postane transparentniji i odgovorniji te tako ojačati povjerenje javnosti u vlade.
- l. Podupirati razvoj istraživanja i praktičnog znanja o ljudskim pravima i demokraciji radi informiranog i učinkovitijeg djelovanja.

2.2. Promicanje aktivnog, uključivog, participativnog i predstavničkog donošenja odluka

- a. Raditi na ravnopravnom, punopravnom, učinkovitom i smislenom sudjelovanju žena i mladih, bez obzira na njihove različitosti, u svim sferama i na svim razinama javnog i političkog života, među ostalim zalaganjem za njihovo uključivanje u izborne liste političkih stranaka te radom na sposobnostima kandidata.

- b. Podupirati pluralističke stranačke sustave i kapacitete političkih stranaka na nepristran način, među ostalim pružanjem pomoći u primjeni međunarodnih standarda za transparentno stranačko financiranje, unutarnju demokraciju i uključivost pri odabiru kandidata i javnih dužnosnika. Promicati i podupirati donošenje zakonâ o izborima i političkim strankama u te svrhe te promicati ravnopravnost u izbornim postupcima. Podupirati razvoj međustranačkih kodeksa ponašanja u cilju sprečavanja izbornih prijevara i izbornog nasilja te jačati kapacitete parlamenata da promiču i štite ljudska prava i temeljne slobode.
- c. Povećati kapacitete političkih stranaka i agencija za nadzor, posebice u konfliktnim i prijelaznim okruženjima. Podupirati međustranačke saveze i višestranački dijalog o političkim pitanjima od zajedničkog interesa.
- d. Podupirati ulogu civilnog društva u nadzoru i odgovornosti u javnom i privatnom sektoru poticanjem upotrebe internetskih tehnologija u skladu sa standardima za ljudska prava, vladavinom prava i demokratskim načelima.
- e. Promicati veću transparentnost demokratskih procesa, posebno financiranja političkih i tematskih kampanja različitih aktera.
- f. Promicati aktivno građanstvo i punopravno sudjelovanje svih osoba, bez diskriminacije, u javnom i političkom životu. Usmjeriti građansko obrazovanje, među ostalim putem učenja na daljinu, i mjere internetske medijske pismenosti ponajprije na žene, djecu, mlade, osobe s invaliditetom, pripadnike manjina, autohtono stanovništvo i ostale osobe u ranjivom položaju.

2.3. Potpora neovisnim i pluralističkim medijima, pristupu informacijama i borbi protiv dezinformiranja

- a. Podupirati zakonodavne inicijative kojima se jača pristup informacijama, sloboda medija, pravo na privatnost i zaštita osobnih podataka u skladu s europskim i međunarodnim standardima te njihova učinkovita primjena.
- b. Promicati slobodu medija i medijski pluralizam na internetu i izvan njega podupiranjem kapaciteta i održivosti neovisnih medijskih kuća te promicanjem pristupa pouzdanim informacijama, posebno tijekom izbora. Podupirati istraživačko novinarstvo i civilno društvo u praćenju uspješnosti vlada u upravljanju i poštovanju obveza u pogledu ljudskih prava. Suzbijati pokušaje utjecanja i vršenja pritiska na neovisne i pluralističke medije.
- c. Poticati rad na suzbijanju dezinformiranja, govora mržnje i nasilnog ekstremističkog i terorističkog sadržaja, među ostalim poticanjem internetske medijske pismenosti i digitalnih vještina uz zaštitu svih temeljnih sloboda. Jačati kapacitete organizacija civilnog društva i neovisnih medija za uočavanje i razotkrivanje dezinformiranja i manipuliranja informacijama i podizanje javne svijesti u vezi s time. Podupirati neovisne i vjerodostojne provjere činjenica i istraživanje te istraživačko novinarstvo, među ostalim na lokalnoj razini. Podupirati inicijative civilnog društva kojima se promiču pouzdane informacije i slobodni mediji.
- d. Promicati načelo otvorenog, sigurnog, cjenovno pristupačnog, jednako dostupnog i nediskriminirajućeg pristupa internetu za sve. Boriti se protiv blokiranja interneta, osobito u kontekstu izbora i u slučajevima kršenja ljudskih prava.

2.4. Jačanje participativnog pristupa temeljenog na ljudskim pravima sprečavanju sukoba i rješavanju kriza

- a. Podupirati smisleno uključivanje mladih, posebno mladih žena, i vjerskih aktera te njihovo punopravno, učinkovito i smisleno sudjelovanje u svim naporima za sprečavanje teških zločina i rješavanje sukoba, izgradnju i održavanje trajnog mira.

- b. Izgraditi kapacitete lokalnih organizacija civilnog društva, boraca za ljudska prava i građanskih pokreta za redovito praćenje i dokumentiranje kršenja i povreda ljudskih prava, među ostalim u sukobima.
- c. Nastaviti jačati vezu između ljudskih prava, uključujući rodnu ravnopravnost, sigurnosti, uništavanja okoliša i klimatskih promjena (koje su potencijalni multiplikator prijetnji) u dijalozima o politikama, sprečavanju sukoba, razvoju i humanitarnom djelovanju kao i strategijama za smanjenje rizika od katastrofa.
- d. Osigurati komplementarnost s Akcijskim planom EU-a za žene, mir i sigurnost za razdoblje 2019. – 2024. i njegovu učinkovitu provedbu.
- e. Intenzivirati rad na sprečavanju i okončanju teških povreda prava djece pogođene oružanim sukobima te podupirati demobilizaciju, dugoročnu rehabilitaciju i reintegraciju, među ostalim na temelju postojećih mehanizama UN-a i u bliskijoj koordinaciji s njima.
- f. Dodatno jačati usklađenost između EU-ovih politika i mjera u pogledu ljudskih prava i odgovora na krizu, među ostalim u strategijama EU-a o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje, te osigurati središnju ulogu ljudskih prava u svim aspektima odgovora na krizu i sprečavanja sukoba, kao što su misije i operacije ZSOP-a, reforme sigurnosnog sektora i posredovanje, s posebnim naglaskom na zaštitu civila, rodnu ravnopravnost te djecu i oružane sukobe.
- g. Razvijati EU-ovu politiku uvažavanja ljudskih prava kako bi se osiguralo da potpora EU-ovu sigurnosnom sektoru, među ostalim u kontekstu misija i operacija ZSOP-a, bude u skladu s ljudskim pravima i međunarodnim humanitarnim pravom, ako je primjenjivo.
- h. Nastaviti nuditi posebne module iz međunarodnog humanitarnog prava u osposobljavanju oružanih snaga trećih zemalja u okviru misija EU-a za vojno osposobljavanje i prema potrebi uključiti posebne module o zaštiti djece.

3. PROMICANJE GLOBALNOG SUSTAVA ZA LJUDSKA PRAVA I DEMOKRACIJU

Promicanje globalnog sustava za ljudska prava i demokraciju u središtu je EU-ova rada na jačanju multilateralizma. Strateški odgovor EU-a na promjenjivo međunarodno okruženje jest jačanje vlastite usklađenosti i jedinstva u multilateralnim forumima, širenje i produbljivanje bilateralnih partnerstva te sklapanje novih međuregionalnih koalicija.

3.1. Multilateralna suradnja

- a. Uspostaviti fleksibilniju i snažniju mrežu partnera te u njoj sudjelovati, među ostalim selektivnim angažmanom na temelju pojedinačnih pitanja u promicanju ljudskih prava i demokracije. Povezati se s novim partnerima, dati prednost sklapanju koalicija s regionalnim i međuregionalnim skupinama u pogledu odabranih rezolucija o ljudskim pravima i ojačati veze sa zemljama sličnih stajališta.
- b. U ranoj fazi uspostaviti suradnju sa svim članicama Vijeća UN-a za ljudska prava u vezi s rezolucijama o pojedinim zemljama i tematskim rezolucijama, osobito s onima koje imaju drukčije stajalište od EU-a u pogledu posebnih rezolucija.
- c. Poboljšati stratešku suradnju s Uredom visokog povjerenika za ljudska prava na središnjoj razini i s lokalnim uredima. Podupirati neovisnost Ureda u promicanju i praćenju ljudskih prava i uključivanju ljudskih prava u cijeli sustav UN-a.
- d. Jačati ulogu Vijeća za ljudska prava u osiguravanju univerzalnog poštovanja ljudskih prava, među ostalim rješavanjem slučajeva kršenja ljudskih prava. Podupirati učinkovitost i djelotvornost Vijeća UN-a za ljudska prava i osigurati bolje poveznice s radom Trećeg odbora Opće skupštine UN-a i sinergije s ostalim multilateralnim i regionalnim forumima za ljudska prava.

- e. Podupirati smisleno sudjelovanje organizacija civilnog društva u multilateralnim i regionalnim forumima za ljudska prava i poduzimati javne i bilateralne mjere protiv odmazda zbog suradnje s UN-om na terenu ili u multilateralnim forumima.
- f. Podupirati učinkovitu provedbu poziva glavnog tajnika UN-a na djelovanje za ljudska prava.
- g. Promicati ljudska prava kao međusektorski prioritet u daljnjoj provedbi reformi UN-a i jačati stratešku suradnju s agencijama UN-a. Jačati rad mirovnih operacija UN-a i njihovu sposobnost osiguravanja zaštite i promicanja ljudskih prava.
- h. Suradivati s Međunarodnim monetarnim fondom, Svjetskom bankom te drugim multilateralnim i regionalnim razvojnim bankama i institucijama radi promicanja dobrog upravljanja, odgovornosti i transparentnosti, čime se jača okvir za učinkovito promicanje ljudskih prava i demokracije.

3.2. Regionalna partnerstva

- a. Jačati partnerstvo s Vijećem Europe (uključujući Venecijansku komisiju i povjerenika za ljudska prava) i Organizacijom za europsku sigurnost i suradnju (OESS) kako bi se selektivnom i raznolikom suradnjom povećala usklađenost i komplementarnost.
- b. Jačati regionalnu suradnju s Afričkom unijom, Organizacijom američkih država, Udruženjem država jugoistočne Azije, Azijsko-europskim sastankom, Ligom arapskih država i Organizacijom islamske suradnje.
- c. Podupirati i poticati uzajamno učenje za regionalne institucije za ljudska prava, uključujući sudove za ljudska prava i neovisne mreže institucija za ljudska prava.

3.3. Bilateralna suradnja

- a. Uspostaviti veze i sinergije između bilateralnih odnosa EU-a (uključujući politički dijalog, dijalog o ljudskim pravima i dijalog o sektorskim politikama, izborne misije, praćenje ljudskih prava i radničkih prava u okviru OSP-a te zauzimanje za radnička prava u okviru sporazumâ o slobodnoj trgovini) i njegovog djelovanja na multilateralnoj razini. Zadržati fokus na daljnjem praćenju.
- b. Utvrditi i pratiti konkretne mjere za svaki krug dijaloga o ljudskim pravima i savjetovanja s partnerskim zemljama, osobito uzimajući u obzir ciljeve u okviru sustava OSP+ / „sve osim oružja” (EBA) pri dijalogu sa zemljama korisnicama OSP-a.
- c. Jačati provedbu odredaba o ljudskim pravima u trgovinskoj politici EU-a, među ostalim u okviru OSP-a i promicanjem radničkih prava u kontekstu sporazumâ o slobodnoj trgovini. Potpuno iskoristiti potencijal mehanizama praćenja i dodatno promicati transparentnost, informiranost i suradnju s dionicima.
- d. Potpuno iskoristiti sinergije između političkog dijaloga i dijaloga o sektorskim politikama, među ostalim o proračunskoj potpori, kako bi se promicala ljudska prava, demokracija i vladavina prava u partnerskim zemljama.
- e. Primjenjivati načela i standarde za ljudska prava u bilateralnoj i regionalnoj suradnji EU-a ažuriranjem metodologije njegova priručnika „Pristup temeljen na pravima koji obuhvaća sva ljudska prava za razvojnu suradnju EU-a”⁷.

3.4. Civilno društvo i nacionalne institucije za ljudska prava

- a. Jačati potporu neovisnom i pluralističkom civilnom društvu i suradnju s njim, uključujući lokalne organizacije civilnog društva, borce za ljudska prava, socijalne partnere, među kojima sindikate, neovisne medijske udruge i novinare, akademike, pravne stručnjake, vjerske aktere i organizacije za humanitarnu pomoć, kako bi se zaštitilo njihovo pravo da slobodno obavljaju svoje uloge bez ikakvog zastrašivanja, diskriminacije ili nasilja.

⁷ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209489%202014%20INIT>.

- b. Podupirati neovisne nacionalne institucije i povjerenstva za ljudska prava, pravobranitelje i tijela za ravnopravnost, u skladu s načelima iz Pariza i Venecije, i surađivati s njima i u okviru dijaloga o ljudskim pravima.
- c. Promicati strukturirane i redovite dijaloge državnih aktera, civilnog društva (uključujući socijalne partnere) i međunarodne zajednice te zadržati fokus na daljnjem praćenju.
- d. Podupirati i jačati dugoročna partnerstva i suradnju s akterima civilnog društva, borcima za ljudska prava i društvenim pokretima, među ostalim potpunim iskorištavanjem mogućnosti za financiranje lokalnih organizacija, među ostalim putem Europske zaklade za demokraciju.

3.5. Poslovni sektor

- a. Jačati sudjelovanje u međunarodnim forumima i odnose s partnerskim zemljama radi aktivnog promicanja i podupiranja globalnih napora za provedbu vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, među ostalim poticanjem razvoja i provedbe nacionalnih akcijskih planova u državama članicama i partnerskim zemljama, unapređenjem relevantnih standarda dužne pažnje i radom na sveobuhvatnom okviru EU-a za provedbu vodećih načela radi poboljšanja koordinacije i usklađenosti djelovanja na razini EU-a.
- b. Suradivati s poslovnim sektorom na poštovanju i promicanju ljudskih prava, mjera protiv korupcije i najbolje prakse u pogledu odgovornog poslovnog ponašanja, društveno odgovornog poslovanja, dužne pažnje, odgovornosti i pristupa pravnim lijekovima na participativan način (npr. lanci opskrbe, nulta tolerancija na dječji rad).
- c. Podupirati postupke s više dionika radi razvoja, provedbe i jačanja standarda u području poslovanja i ljudskih prava i dužne pažnje te suradivati s razvojnim bankama i međunarodnim financijskim institucijama. Promicati regionalne projekte, uzajamno učenje, razmjene dobre prakse i međunarodno priznate smjernice i mehanizme, kao što su oni iz vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, smjernica OECD-a za multinacionalna poduzeća i Tripartitne deklaracije ILO-a o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku.

- d. Podupirati zagovaranje i poticajne uvjete za suradnju poduzeća s civilnim društvom i borcima za ljudska prava u otvaranju dostojanstvenih radnih mjesta, održivom razvoju te poduzetništvu i ekonomskom osnaživanju žena u cijelom lancu opskrbe.
- e. Razviti alate i materijale za osposobljavanje o poslovanju i ljudskim pravima, odgovornom poslovnom ponašanju, javno-privatnom sektorskom dijalogu i dužnoj pažnji kako bi se delegacije EU-a mogle dodatno angažirati u području poslovanja i ljudskih prava.

3.6. Usklađenost s međunarodnim ljudskim pravima i međunarodnim humanitarnim pravom

- a. Jačati učinkovitost i djelotvornost sustava tijela UN-a za praćenje provedbe ugovora o ljudskim pravima i mehanizma za nadzor standarda Međunarodne organizacije rada.
- b. Podupirati učinkovitu provedbu međunarodnih i regionalnih mehanizama za promicanje i zaštitu ljudskih prava, uključujući preporuke iz univerzalnog periodičnog pregleda i zaključna zapažanja tijela UN-a za praćenje provedbe ugovora.
- c. Nastaviti zagovarati i podupirati inicijative za veću usklađenost s međunarodnim humanitarnim pravom i zaštitu humanitarnog prostora. Osigurati provedbu stajališta EU-a u području međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog kaznenog pravosuđa, kako ih je utvrdilo Vijeće, te povećati vidljivost i usklađenost djelovanja EU-a u tom pogledu, među ostalim strateškim informiranjem i prijenosom znanja.
- d. Podupirati Međunarodni kazneni sud kao okosnicu borbe protiv nekažnjavanja najtežih kaznenih djela od interesa za međunarodnu zajednicu u cjelini te uspostaviti mreže za promicanje univerzalnosti i cjelovitosti Rimskog statuta.

4. NOVE TEHNOLOGIJE: ISKORIŠTAVANJE MOGUĆNOSTI I SVLADAVANJE IZAZOVA

Ljudska prava primjenjuju se jednako na internetu i izvan njega. Digitalne tehnologije moraju biti usmjerene na ljude i u skladu s ljudskim pravima. Nove tehnologije mogu znatno doprinijeti zaštiti i promicanju ljudskih prava i demokracije među ostalim tako što će pojednostavniti sudjelovanje javnosti da ono postane učinkovitije, povećati pristup javnim uslugama, olakšati dokumentiranje kršenja i povreda te poduprijeti aktivizam na internetu. Međutim, te tehnologije mogu imati i negativan učinak, kao što je širenje dezinformacija i govora mržnje, omogućavanje novih oblika nasilja te kršenja i povreda prava na privatnost, olakšavanje pristupa određenom nezakonitom sadržaju, među ostalim o iskorištavanju djece, rasprostranjen nadzor kojim se ograničava sloboda izražavanja i smanjuje prostor za djelovanje civilnog društva te jačanje diskriminacije i strukturnih nejednakosti. Taj mogući negativni učinak treba spriječiti i zaustaviti.

4.1. Izgradnja kapaciteta i učinkovito praćenje

- a. Suradivati s vladama, multilateralnim institucijama, uključujući agencije UN-a, civilnim društvom, poduzećima i stručnjacima radi razmjene analiza i najbolje prakse te po potrebi dogovora o djelovanjima za provedbu okvira za ljudska prava i potporu demokraciji u digitalnom dobu.
- b. Osigurati izgradnju kapaciteta i drugu potporu kako bi se nacionalnim tijelima omogućio učinkovit razvoj i provedba relevantnih međunarodnih standarda u internetskom prostoru (npr. zaštita djece, borba protiv govora mržnje) i u tu svrhu angažirati podatkovne znanstvenike i druge relevantne stručnjake. Da bi se izbjegli nedostaci u zaštiti, u nacionalnim zakonima i propisima o digitalnim pitanjima trebali bi se uzimati u obzir međunarodni propisi o ljudskim pravima.
- c. Promicati rasprave i djelovanje s ciljem maksimalnog iskorištavanja mogućnosti novih tehnologija, uključujući umjetnu inteligenciju, istodobno pazeći na rizik koji one mogu predstavljati ljudskim pravima i demokraciji na međunarodnoj razini i razini pojedinačnih država.

- d. Razmjenjivati najbolju praksu i stečene spoznaje u suzbijanju dezinformiranja, govora mržnje, ekstremističkog i terorističkog sadržaja, među ostalim s pomoću internetske medijske pismenosti i digitalnih vještina, uz zaštitu standarda za ljudska prava. Povezati se s internetskim platformama, uključujući društvene medije, i digitalnim medijima u pogledu važnosti razvoja samoregulatornih pristupa i ostvarivanja veće proaktivnosti u odnosu na suzbijanje dezinformiranja na internetu razvojem standarda odgovornosti i transparentnosti kojima se u potpunosti poštuju ljudska prava.
- e. Razmotriti regulatorne i neregulatorne pristupe u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija u trećim zemljama u pogledu promicanja ljudskih prava i demokracije. Na međunarodnoj razini poticati razmjene najbolje prakse o propisima na području tehnologije koji su u skladu s ljudskim pravima.
- f. Ojačati razmjene i osmisliti osposobljavanje za osoblje EU-a o postojećoj i budućoj upotrebi digitalnih tehnologija i umjetne inteligencije, njihovu utjecaju na ljudska prava i demokratske procese u trećim zemljama te o tome kako EU može ublažiti rizike i iskoristiti prilike.

4.2. Promicanje ljudskih prava i demokracije u upotrebi digitalnih tehnologija, uključujući umjetnu inteligenciju

- a. Doprinijeti razvoju, evaluaciji i primjeni relevantnih okvira i međunarodnih standarda kojima se štite ljudska prava i demokracija u digitalnom okruženju te se naširoko savjetovati i surađivati među ostalim s tehnološkim poduzećima, pružateljima platformi, akademskom zajednicom i civilnim društvom. Promicati primjerenu dubinsku analizu (uključujući planove za smanjenje rizika) i učinkovitu procjenu učinka na ljudska prava.
- b. Sudjelovati u procesima s više dionika koji su usmjereni na aspekte ljudskih prava u internetskim okvirima, među ostalim nastojeći postići da tehnološka poduzeća u svojim uslugama i poslovanju aktivnije promiču ljudska prava.

- c. Štititi pravo pojedinca na privatnost i zaštitu podataka, među ostalim u kontekstu digitalnog prostora i uzimajući u obzir nerazmjerni pristup i kontrolu vlade. Promicati približavanje visokoj razini zaštite uzimajući u obzir pozitivne primjere kao što je Opća uredba o zaštiti podataka. Promicati pristupanje Konvenciji Vijeća Europe o zaštiti podataka.
- d. Promicati djelovanje EU-a i podupirati globalna i regionalna nastojanja za osiguravanje poštovanja ljudskih prava, uključujući pravo na djelotvoran pravni lijek, i demokratskih načela u istraživanju, osmišljavanju, razvoju, uvođenju, evaluaciji i upotrebi novih tehnologija, uključujući umjetnu inteligenciju, na temelju EU-ova vlastitog pristupa etičkoj umjetnoj inteligenciji⁸.
- e. Promicati otvoren, slobodan i siguran internet, među ostalim praćenjem blokiranja interneta, cenzure na internetu i digitalnih praksi poput onih koje dovode do proizvoljnog masovnog nadzora, istodobno podupirući napore za zaštitu slobode izražavanja, slobode medija i pluralizma u internetskom okruženju. Intenzivirati iskorištavanje prednosti novih tehnologija za civilno društvo, s posebnim naglaskom na ublažavanje rizika za borbe za ljudska prava i novinare.
- f. Promicati dostupnost tehnologija za sve, uključujući osobe s invaliditetom i druge osobe u ranjivom položaju, već u fazi osmišljavanja novih tehnologija u svim sektorima, među ostalim obrazovanju.
- g. Osigurati transparentnost i odgovornost u upotrebi tehnologije u sudskim postupcima, među ostalim zakonitim pristupom elektroničkim dokazima, čvrstim mehanizmima za sigurnost podataka i učinkovitim javnim nadzorom institucija e-pravosuđa.

⁸ Vidjeti Komisijinu Bijelu knjigu o umjetnoj inteligenciji – Europski pristup izvrsnosti i izgradnji povjerenja, COM(2020) 65 final od 19.2.2020.

5. OSTVARIVANJE REZULTATA ZAJEDNIČKIM RADOM

Aksijski plan omogućuje EU-u da odgovori na nove izazove usmjerenim i koordiniranim djelovanjem, a o njegovoj bi provedbi i praćenju trebalo provesti opsežan dijalog s dionicima. Institucije EU-a i države članice surađivat će kako bi ga dosljedno provele u skladu sa svojim nadležnostima iz Ugovorâ te uz razmjenu dobre prakse i znanja. Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava ključni je politički akter te će imati glavnu ulogu u provedbi akcijskog plana kako bi se ostvario održiv napredak. Europski parlament ima posebnu ulogu i važnost u promicanju ljudskih prava i podupiranju demokracije. Delegacije i uredi EU-a, misije i operacije ZSOP-a i veleposlanstva država članica dat će važan doprinos promicanju i zaštiti ljudskih prava te podupiranju demokracije i provedbi akcijskog plana na razini zemalja. Globalne i nacionalne organizacije civilnog društva te one koje imaju sjedište u EU-a također su bitni partneri.

5.1. Javna diplomacija i strateška komunikacija

- a. Uspostaviti korisne kontakte na društvenim mrežama radi intenzivnije suradnje i razmjene sadržaja kako bi se podigla svijest javnosti i potaknula promjena mišljenja.
- b. Komunicirati o relevantnim politikama i inicijativama, vodeći računa o percepciji javnosti i lokalnim jezicima te koristeći se tematskim pristupom u obliku kampanja.
- c. Odrediti način za mjerenje uspješnosti javne diplomacije i kampanja te razraditi sadržaj i kanale za interakciju s javnošću koji su se pokazali najučinkovitijima.
- d. Pronaći i širiti inicijative kao što su „Dobri primjeri u području ljudskih prava” te iskoristiti njihov potencijal za nove pozitivne promjene u pogledu ljudskih prava i demokracije na terenu.

5.2. Provedba, praćenje i evaluacija

Za provedbu mjera sadržanih u ovom akcijskom planu upotrijebit će se sljedeća sredstva:

politički dijalog, dijalog o ljudskim pravima, dijalog o sektorskim politikama, promatračke misije u okviru sustava OSP+ / „sve osim oružja” (EBA), izborne misije i njihovo praćenje, civilne i vojne misije i operacije zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP), primjena relevantnih smjernica EU-a o ljudskim pravima s posebnim alatima za postizanje tematskih ciljeva, zaključci Vijeća, rezolucije Vijeća UN-a za ljudska prava i Trećeg odbora Opće skupštine UN-a, tematski i geografski financijski instrumenti (relevantni programi i projekti), fleksibilna potpora ljudskim pravima i demokraciji, izravna potpora borcima za ljudska prava, praćenje suđenja, zauzimanje za ratifikaciju i provedbu glavnih ugovora UN-a o ljudskim pravima, temeljnih konvencija Međunarodne organizacije rada, glavnih instrumenata međunarodnog humanitarnog prava i drugih relevantnih konvencija i fakultativnih protokola, izjave o kršenjima i povredama ljudskih prava, ciljano osposobljavanje osoblja EU-a u delegacijama, javna diplomacija i ciljane kampanje, konferencije i druga događanja, dijalog s civilnim društvom i drugim relevantnim dionicima, mjere ograničavanja.

Godišnje izvješće EU-a o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu

Vremenski raspored: svake godine, s početkom u lipnju 2021.

- a. Pratiti napredak u provedbi ovog akcijskog plana i pravodobnu provedbu mjera sadržanih u njemu, u potpunosti uzimajući u obzir ciljeve održivog razvoja, posebice u okviru tematskog dijela godišnjeg izvješća EU-a o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu. Prilagoditi strukturu izvješća kako bi se uzela u obzir provedba prioriternih mjera i osigurao okvir za praćenje.

Preispitivanje u sredini razdoblja

Vremenski raspored: lipanj 2023.

- b. Provesti preispitivanje u sredini razdoblja provedbe akcijskog plana uz sudjelovanje država članica i civilnog društva te iskoristiti rezultate kao doprinos budućem akcijskom planu za ljudska prava i demokraciju.

Konačna evaluacija

Vremenski raspored: lipanj 2025.

- c. Provesti konačnu evaluaciju provedbe akcijskog plana uz sudjelovanje država članica i civilnog društva.

Provedba i praćenje s državama članicama EU-a

Vremenski raspored: tijekom provedbe

- d. Organizirati redovite razmjene mišljenja u Vijeću o najboljoj praksi kao i godišnje rasprave o napretku, planovima i prioritetima u provedbi akcijskog plana institucija EU-a i država članica, među ostalim u kontekstu rasprava o provedbi smjernica EU-a za ljudska prava. Ishodi tih rasprava iskoristit će se kao doprinosi budućem akcijskom planu EU-a za ljudska prava i demokraciju.

Smjernice EU-a o ljudskim pravima

Vremenski raspored: prema potrebi

- e. Preispitati smjernice EU-a o ljudskim pravima, ako i kada je to potrebno, posebno Smjernice EU-a za dijaloge s trećim zemljama o ljudskim pravima.

Strategije o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje

Vremenski raspored: početak 2021.

- f. Osigurati da se u strategijama o ljudskim pravima i demokraciji za pojedine zemlje, koje su osmislile delegacije EU-a i veleposlanstva država članica na terenu, uzimaju u obzir prioritetne mjere akcijskog plana, vodeći računa o posebnom kontekstu pojedinačnih zemalja.

Europski parlament

Vremenski raspored: tijekom provedbe

- g. Pratiti rezolucije i rasprave Europskog parlamenta koje su relevantne za provedbu akcijskog plana.

Savjetovanje s civilnim društvom

Vremenski raspored: svake godine, s početkom u lipnju 2021.

- h. Redovito surađivati s civilnim društvom na cjelokupnoj provedbi akcijskog plana i organizirati tome posvećena godišnja savjetovanja.

Metodologija pristupa utemeljenog na pravima

Vremenski raspored: 2024.

- i. Proširiti područje primjene ažuriranog priručnika „Pristup temeljen na pravima koji obuhvaća sva ljudska prava za razvojnu suradnju EU-a” primjenjujući ga na sve vanjskopolitičke programe EU-a i razvijajući dodatne zajedničke inicijative u pogledu pristupa temeljenog na pravima s državama članicama, među ostalim u okviru zajedničke izrade programa.